

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 23. maj 2023
Kontor: Proces- og Insolvensrets-
kontoret
Sagsbeh: Sofie Dahl-Larsen
Sagsnr.: 2023-0030-8766
Dok.: 2821567

Besvarelse af spørgsmål nr. 678 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 678 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 25. april 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Mikkel Bjørn (DF).

Peter Hummelgaard

/

Lisbeth Gro Nielsen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 678 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Kan ministeren bekræfte, at såfremt en part i en retssag får advokatpålæg, men ingen advokater ønsker at repræsentere parten, så taber parten automatisk retssagen? Vil ministeren tilkendegive, hvad han mener om dette?”

Svar:

1. Retsplejeloven pålægger som udgangspunkt ikke parterne i en retssag advokattvang, jf. retsplejelovens § 259, stk. 1. En part kan dermed som udgangspunkt frit vælge, om parten ønsker at føre sagen selv eller med bistand.

Efter retsplejelovens § 259, stk. 2, kan retten dog give et advokatpålæg, dvs. pålægge en part at lade en retssag udføre af en advokat, såfremt retten ikke finder det muligt at behandle sagen på hensigtsmæssig måde, uden at parten har en sådan bistand.

Efterkommes et advokatpålæg ikke, anses parten for udeblevet fra de retsmøder, der afholdes efter meddelelse af pålægget, ligesom eventuelle processkrifter betragtes som ikke indgivne, jf. retsplejelovens § 259, stk. 3, 1. pkt. For sagsøgers vedkommende kan udeblivelse medføre afvisning, jf. retsplejelovens § 360, stk. 1, og § 362, stk. 1, mens udeblivelse for sagsøgte vedkommende kan medføre, at der afsiges udeblivelsesdom efter sagsøgerens påstand, jf. retsplejelovens § 352, stk. 1, § 360, stk. 3 og § 362, stk. 1.

Med hensyn til fastsættelse af sagsomkostninger fremgår det af retsplejelovens § 312, stk. 5, at når sagen i det hele afvises, betragtes den med hensyn til sagsomkostninger som tabt af sagsøgeren. Det indebærer, at sagsøgeren som udgangspunkt skal betale sagsomkostninger til sagsøgte, jf. retsplejelovens § 312, stk. 1. Retten kan dog, hvis der foreligger særlige grunde, helt eller delvis fritage for betaling af sagsomkostninger, jf. retsplejelovens § 312, stk. 3. Afsiges der dom efter sagsøgerens påstand, vil sagsøgeren blive tilkendt sagsomkostninger.

Det bemærkes i den forbindelse, at reglerne om fri proces, jf. retsplejelovens kapitel 31, giver mulighed for, at en part, der opfylder betingelserne for fri proces, kan få beskikket en advokat til at føre sagen, hvor statskassen betaler sagens omkostninger, herunder retsafgifter, advokatsalær og eventuelle sagsomkostninger, som skal betales til modparten.

Det bemærkes endvidere, at retten i stedet for at give et advokatpålæg kan beskikke en advokat for vedkommende part, hvor særlige hensyn taler for det, jf. retsplejelovens § 259, stk. 3, 2. pkt. Formålet med bestemmelsen er at give retten adgang til at afværge de uheldige følger, som en anvendelse af reglen om advokatpålæg ellers kan medføre. Om salær og godtgørelse for udlæg til den beskikkede advokat gælder samme regler som i tilfælde, hvor der er meddelt fri proces, og det er i forarbejderne forudsat, at der formentlig ofte vil være anledning til at gøre brug af bestemmelsen i retsplejelovens § 332, stk. 2, således at det pålægges parten at refundere statskassen dennes udgifter i anledning af advokatbeskikkelsen, jf. Folketingstidende 1968-69, tillæg A, L 122, som fremsat, s. 2898.

Endelig bemærkes det, at retsplejelovens § 260, stk. 11, giver mulighed for, at retten, hvis en part godtgør, at det ikke har været muligt for vedkommende at antage en advokat, kan beskikke den pågældende en advokat. Beskikkelsen sker dog på betingelse af, at parten erklærer sig villig til at godtgøre statskassens udgifter herved og efter rettens bestemmelse stiller sikkerhed for disse udgifter. Reglen har sammenhæng med retsplejelovens regler om advokatpålæg og tager sigte på de tilfælde, hvor en part hverken har savnet evne eller vilje til at engagere en advokat, men hvor dette af særlige grunde ikke er lykkedes for parten, jf. betænkning 404/1966, s. 46-48 og 72.

2. Efter min opfattelse bør de ovennævnte principper for fastsættelse af sagsomkostninger fortsat finde anvendelse i tilfælde, hvor retten har pålagt en part at antage en advokat. Det skal bl.a. ses i lyset af, at retsplejelovens regler giver mulighed for, at man som part i en sag kan søge om fri proces, ligesom retten i særlige tilfælde kan beskikke en advokat. Der er således indsat mekanismer i retsplejeloven, der skal bidrage til at sikre, at hverken en part eller retten skal medvirke til reelt utilfredsstillende resultater, herunder i tilfælde hvor det ikke har været muligt for en part at antage en advokat, og det ikke skyldes partens manglende evne eller vilje.